

Bernard & Bianca [DVD]

Bernard & Bianca [DVD]

Bernard og Bianca er den beste filmen fra Disneys "mellomperiode" på 1970-tallet. Filmen innehar spenning og sterke følelser knyttet til vesle Penny som trenger hjelp fra arbeidsomme mus.

The Rescuers
John Lounsbery, Wolfgang Reitherman, Art Stevens
Walt Disney Productions
1977
Walt Disney Studios Home Entertainment
16:9 Fullskjerm (1,66:1)
Dolby Digital 5.1
74 min.
2

5

Om mus og menn

Da jeg var liten sneip, var jeg medlem av Hjemmets Disney-bokklubb. Hver måned eller så dumpet det ned en ny bok i postkassa med Disney-historier som oftest basert på de kjente filmene. En av mine absolutte favoritter var historien om Bernard og Bianca, og den hjerteskjærende skjebnen til lille Penny. Sulteforet som jeg var på tegnefilm i monopoldagene til NRK, slukte jeg bøkene rått og det ble mitt substitutt i mangel på de ekte sakene. Det tok lang tid før jeg så filmen som boken er basert på, men historien om Penny er like sterk i dag som den gangen jeg fordypet meg i det amerikanske sumplandskapet sammen med to iherdige mus og den forferdelige Medusa på jakt etter en kjempediamant.

I

Bernard og Bianca blir vi introdusert for en organisasjon av mus fra hele verden dedikert til å hjelpe enhver i nød. En flaskepost fra Penny (Michelle Stacy) har kommet til musene med en bønn om hjelp. Bianca (Eva Gabor) melder seg frivillig til å spore opp Penny og tar med seg Bernard (Bob Newhart) som medhjelper, og sammen starter de jakten etter den ulykkelige jenta. På et barnehjem får de vite at Penny har blitt hentet av en dame som driver Medusas pantesjappe, og musene følger sporene etter Medusa (Geraldine Page) helt til sumplandskapet hvor Penny holdes fange. Det viser seg at Medusa bruker Penny til å lete etter en kjempediamant i trange, underjordiske huleganger og har ingen planer om å ta seg av jenta etter at diamanten er funnet. Musene igangsetter en redningsaksjon som setter liv og lemmer i fare.

Bernard og Bianca er den filmen i Disneys kanon som tydeligst markerer overgangen fra selskapets faste, aldrende kreatører og de nye kreftene som skal bidra til å få Disney-skuta på rett kjørl mot slutten av 1980-tallet. Gamle kjemper som Milt Kahl, Frank Thomas og Ollie Johnston føres for siste gang opp som animasjonsregissører på denne produksjonen og en rekke "nye" navn, som Glen Keane, Don Bluth, Ron Clements og Andy Gaskill, deltar på lik linje med seniorenene. Selv med yngre krefter ombord, er det ringreven Milt Kahl som bærer den tyngste animasjonsbøren; han animerte så og si alle scenene med Medusa på egenhånd og var fast bestemt på å gi seg på topp. Dette er også siste gang Disney gjør nytte av kopimaskinteknologien som ble innført med *101 dalmatinere* i 1961 og markerer således slutten på en periode med røffere animasjonsstil hvor de sorte kantlinjene var mer markerte enn på tidligere filmer.

Filmen ble Disneys første store suksess etter Walt Disneys bortgang, og viste til en viss grad at det var mulig å lage gode filmer også uten den stødige hånden til Walt. Frank Thomas forklarte i et intervju at "uten ham fikk vi mange problemer med å finne ut av å lage best mulig film, men jeg synes vi endelig fikk det til å stemme på tredje forsøket med *Bernard og Bianca*. Filmen baserer seg på bøkene til Margery Sharp og Disney fattet interesse for bøkene allerede mens Walt levde og en tidlig versjon ble utarbeidet i 1962, men lite av dette endte opp i den endelige versjonen. En av grunnene til filmens suksess må sies å være Disneys retur til et mer følelsedrevet manus etter en rekke mer gagsorienterte filmer utover 1970-tallet. Gjennom historien om Penny deler *Bernard og Bianca* mange av de følelsesmessige kvalitetene som også *Bambi* og *Dumbo* innehar.

Det er jentene som stjeler showet i filmen. Penny portretteres med uimotståelig sjarme, både fra animatørens side og ikke minst fra Michelle Stacy som gjør en utrolig god innsats. Herlig innsats gjør også Eva Gabor som den jålete Bianca. Ikke helt ulikt rollen hun hadde som Duchess i *Aristokattene*, men likefullt en god rolletolkning full av europeisk upperclass og jordnær sjarm. Showstopperen er likevel Medusa. Som en salig blanding mellom Cruella DeVil fra *101 dalmatinere* og Madam Mim fra *Sverdet i stenen*, farer hun frem og trækker eller kjører over alt på hennes vei. Geraldine Page gjør en heltmodig innsats som det bråkete utysket, men det er likevel animatør Kahl som stjeler showet. Visstnok er Medusa modellert etter Kahls ekskone!

Visuelt sett bryter

Bernard og Bianca med den gjengse oppfatningen av hvordan en Disney-film skal se ut. Borte er de sterke og klare fargene. Filmen er så og si fri for dagslys. Scenene fra New York har en urban gråhet over seg, mens scene fra sumpområdene er preget av grått tåkelandskap. Det er en tristesse som hviler over det hele - helt fra det første møtet med Penny hvor hun slipper flaskeposten, via barnehjemmet og til slutt på den nedslitte elvebåten hvor Penny er fanget. Unntaket på den duse fargeskalaen er den vakre Bianca og den heslige Medusa. Til tross for at filmen ikke har en fargesterk palett, byr likevel *Bernard og Bianca* på en rekke uforglemmelige scener i sann Disney-stil.

Samlet sett er

Bernard og Bianca en god film som forteller en historie full av spenning og sterke følelser.

Utgivelsen:

DVD-utgivelsen av *Bernard og Bianca* er ikke et prakteksemplar og til tross for at filmen ikke er mer enn 36 år gammel i skrivende stund, har ikke tiden fart spesielt forsiktig med den. Det er en rekke skrammer å se underveis i filmen, og komprimeringen gjør at de mange mørke scenene plages av blokkdannelse i bildet. Filmene ville unektelig hatt godt av en restaurering - kanskje det er håp for en 40-årsutgave?

Ekstramaterialet er også forholdsvis tamt. Høydepunktet utgjøres av Silly Symphonies-kortfilmen *Three Blind Mouseketeers* (1936). Her møter vi tre blinde mus som setter seg fore å lure den slemme katten Captein Katt og hans mange musefeller. Men musene lar seg ikke lure så lett og katten utsettes for en grusom hevn i filmens klimaks. Dette er klassisk Disney og en nytelse å se hvor gode de gamle kortfilmene holder stand og hvordan kreativiteten i katteplaging ikke ser ut til å ha noen grenser. Av interesse er også en dokumentar om vannfugler fra True-Life Adventures-serien fra 1952 regissert av Ben Sharpsteen. Øvrig ekstramateriale er lite interessant. Vi får en kort dokumentar om slemminger i Disney-filmer inkludert et kort intervju med Andreas Deja, samt billedgalleri og spill.

Samlet sett en ganske svak utgivelse av en film som fortjener å ses på nytt.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 03.02.13

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksempler.

Ja

[Bernard&Bianca cover](#);